

MONITOR CHINY-BAŁKANY

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 17+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku.

MGR PRZEMYSŁAW CIBOREK

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersYTET ŁÓDZKI

MARZEC 2021

GRECJA ODMÓWIŁA ORGANIZACJI SZCZYTU 17+1 W 2022 ROKU

Rząd w Atenach odmówił organizacji szczytu 17+1, powołując się na wysokie koszty i brak dostatecznie długiego stażu członkowskiego w ramach formatu. Przypomnijmy, że Grecja dołączyła do chińskiego mechanizmu współpracy wielostronnej z Europą Środkowo-Wschodnią w kwietniu 2019 roku.

I. STOSUNKI BILATERALNE

1 marca: Danone przygotowuje się do sprzedaży części fabryk chińskiemu podmiotowi w Bułgarii. Wartość przejęcia części francuskiego biznesu przez chińskie Mengniu Dairy szacowana jest na 850 mln EUR. Prezes koncernu Danone Emmanuel Faber powiedział, iż „firma poważnie rozważa sprzedaż tych aktywów, które nie są rentowne”. Bułgarska filia, Danone Serdika zatrudnia obecnie 132 osoby.

1 marca: Zijin Mining planuje kolejną inwestycję w kopalni Bor. Zijin Bor Copper, serbska jednostka chińskiej Zijin Mining Group planuje zainwestować 408 mln USD w kompleks wydobywczy w Bor w 2021 roku. Zijin Mining przejęło w 2018 roku pakiet większościowy, zmieniając nazwę kopalni z RTB Bor na Zijin Bor Copper.

3 marca: Czarnogóra otrzymuje chińskie szczepionki w ramach darowizny. W ceremonii przekazania partii szczepionek produkcji Sinopharm uczestniczyła minister zdrowia Jelena Borovinic Bojovic oraz Ambasador ChRL Liu Jin. Darowizna chińskiego rządu zawierała 30 tys. dawek szczepionki.

4 marca: grecki rząd gotowy do pogłębienia współpracy z ChRL po pandemii. Grecki minister rozwoju i inwestycji Adonis Georgiadis potwierdził gotowość greckiego rządu do wznowienia współpracy inwestycyjnej po ustąpieniu pandemii koronawirusa. Grecy dostrzegają duży potencjał współpracy z Chinami w dziedzinie energetyki, turystyki oraz logistyki morskiej.

5 marca: Serbia otrzymuje trzecią transzę chińskiej szczepionki produkcji Sinopharm. Samolot z transportem szczepionek wylądował na stołecznym lotnisku im. Nikoli Tesli. Media nie potwierdziły niniejszej informacji, niemniej wcześniej mówiło się, iż w transporcie na początku marca do Serbii trafi kolejne 500 tys. szczepionek chińskiej produkcji. Ogółem, w trzech transzach (16.01; 10.02, 05.03), Serbia zakupiła od Chin 2 mln dawek szczepionki.

Na wspólnej konferencji prasowej, serbski prezydent Aleksandar Vučić wraz z ambasadorem ChRL Chen Bo, mówili również o nienagannych stosunkach bilateralnych. Prezydent powiedział przy tej okazji, iż w ciągu ostatnich pięciu lat, eksport serbskich produktów do Chin wzrósł 15-krotnie.

5 marca: bułgarska firma planuje współpracę w ramach joint venture w Chinach. Europejski producent produktów IoT (Internet of Things; Internet przedmiotów) Allterco planuje ustanowienie spółki JV z jednym ze swoich partnerów w Chinach. Allterco Robotics będzie udziałowcem 30% nowopowstałego podmiotu z opcją zwiększenia swoich udziałów do 80%. Firma będzie mieć swoją siedzibę w Shenzhen. Kapitał zakładowy spółki wynosić będzie 100 tys. CNY (12,9 tys. EUR). Celem utworzenia spółki jest wsparcie ekspansji firmy Allterco w Azji i optymalizacja procesu logistycznego w regionie.

8 marca: GEM Global Yeld inwestuje w Bułgarii. GEM zainwestuje 26 mln EUR w bułgarski Eurohold. Obie firmy podpisały już stosowną umowę a chińska firma – w ramach inwestycji – otrzyma część udziałów bułgarskiego holdingu. Eurohold zajmuje się świadczeniem niebankowych usług finansowych, zarządzaniem aktywami, udzielaniem leasingu i ubezpieczeń oraz sprzedaży pojazdów. Firma działa w Bułgarii, Rumunii, Serbii i Macedonii Północnej.

9 marca: Grecja wpuści obywateli Chin i Rosji z certyfikatem przyjęcia krajowej szczepionki. Pomimo braku zatwierdzenia rosyjskiej i chińskiej szczepionki na rynku europejskim, grecki minister turystyki Harry Theoharis podkreślił, iż obywatele Chin i Rosji zaszczepieni preparatami Sinopharm i Sputnik V będą mogli wjechać na teren Grecji w celach turystycznych.

11 marca: Serbia rozpocznie proces produkcji szczepionki Sinopharm na terenie kraju. Prezydent Aleksandar Vucić potwierdził informację, iż Serbia stanie się pierwszym europejskim krajem, który rozpocznie produkcję chińskiej szczepionki. U uruchomienie fabryki przewidziane jest na 15 października 2021 roku. Co ciekawe, fabryka zostanie zbudowana we współpracy ze Zjednoczonymi Emiratach Arabskimi. Moce produkcyjne serbskiej fabryki są szacowane na 24 mln szt. szczepionki w ciągu roku.

11 marca: Ambasador Dong Xiaojun ponownie publikuje artykuł w bułgarskich mediach. Artykuł ambasadora, podobnie jak w ubiegłym miesiącu, został opublikowany na portalu „Ziemia” (Земля). Tekst pt. „Chińskie osiągnięcia zdobyte ciężką pracą w walce z ubóstwem” (*Zhongguo tuopin gongjian chenjiu lai zhi buyi*) odnosi się do pochwały „działań rządu i narodu chińskiego, dzięki czemu niemal 99 mln mieszkańców zostało wyrwanych z biedy zgodnie z obecnie panującymi standardami”. Celem niniejszego artykułu jest dalsze ocieplenie wizerunku Chin w Bułgarii, która również zmaga się z rosnącymi nierównościami społecznymi oraz problemem ubóstwa. Zabiegi dyplomatyczne w tym kontekście mają uwydatnić elementy łączące oba społeczeństwa do powzięcia głębszej współpracy w celu wyjścia z ubóstwa. Wcześniej, bo 9 marca opublikowano pierwszy marcowy tekst pt. „Niezwykły 2020 rok; Chiny i świat idą naprzód ręką w rękę” (*Bu pingfan de 2020, Zhongguo yu shijie xieshou qian xing*). W powyższym tekście wymieniono najważniejsze osiągnięcia chińskiej gospodarki na pięciu płaszczyznach: 1) szybkości rozwoju gospodarczego; 2) dodatniego bilansu w handlu towarami; 3) aktywnej promocji i modernizacji gospodarczej; 4) wkładu w ożywienie światowej gospodarki; 5) adaptacji otoczenia biznesowego do nowych warunków globalnych.

12 marca: rumuńska firma zainteresowana współpracą inwestycyjną w zakresie ochrony środowiska w ChRL. Wastes Ecotec, rumuńskie przedsiębiorstwo zaangażowane w krajowy

projekt rekultywacji gleby w mieście Tarnaveni w okręgu Mures, wystosowało zapytanie ofertowe do Chińskiej Izby Handlowej ds. Importu i Eksportu Maszyn i Produktów Elektronicznych (CCCME), dotyczące realizacji projektu o podobnej specyfice na terenie ChRL. Wastes Ecotec podjęło się rekultywacji gleby w miejscu zakładu produktów chemicznych, zamkniętego w 2001 r.

13 marca: Bułgaria rozpoczyna internetową sprzedaż wina do Chin. Krasimir Koev, szef Bułgarskiej Agencji Wykonawczej ds. Winorośli i Wina potwierdził informację, iż bułgarskie wino obok innych (niesprecyzowanych) produktów spożywczych, mogą być sprzedawane bezpośrednio przez chińskie portale e-commerce. Działania mające spowodować wzrost sprzedaży online mają na celu minimalizację strat tamtejszych producentów, które są wynikiem pandemii COVID-19. Dopuszczenie sprzedaży internetowej bułgarskiego wina jest prawdopodobnie wynikiem niedawnych ustaleń na poziomie bilateralnym, podjętych przy okazji szczytu 17+1.

17 marca: Zijin Mining jest zainteresowane całkowitym przejęciem byłej kopalni RTB Bor. Po ogłoszeniu informacji o planowanym pakiecie inwestycyjnym na początku marca 2021 roku, przedstawiciele Zijin Mining, podczas rozmowy z Aleksandrem Vuciciem, poinformowali o zamiarze wzięcia udziału w przetargu dotyczącym całkowitego przejęcia Zijin Bor Copper (do 2018 roku RTB Bor).

17 marca: konsorcjum China Gezhouba i PowerChina bierze udział w przetargu w Macedonii Północnej. W sumie dziewięć firm zostało wybranych przez rząd w Skopje do drugiej fazy przetargu na udzielenie koncesji na budowę elektrowni wodnej Čebren i na eksploatację istniejącej elektrowni wodnej Tikveš. Planowana moc HPP Čebren to 333 MW a koszt inwestycji szacowany jest na 570 mln EUR.

18 marca: Serbia złożyła kolejne zamówienie na dostawę szczepionek produkcji Sinopharm. Biuro prasowe prezydenta Aleksandara Vucicia udzieliło informacji, iż podpisana została stosowna umowa na dostawę kolejnych 2 mln dawek chińskiej szczepionki. Umowa została podpisana podczas wideokonferencji pomiędzy serbskim prezydentem a prezesem Sinopharm, Liu Jingzhenem w obecności m. in. ambasadora ChRL w Serbii – Chen Bo.

24 marca: Chiny podarowały 50 tys. szczepionek Bośni i Hercegowinie. Informację o chińskiej darowiźnie potwierdził ambasador ChRL w BiH – Ji Ping, zaraz po spotkaniu z szefową bośniackiej dyplomacji Biserą Turković. Szczepionki Sinopharm były wcześniej dostępne dla obywateli BiH dzięki darowiznom pochodzącym z Serbii, Słowenii oraz Turcji.

26 marca: Albania otrzymała 192 tys. szczepionek Sinovac. Pierwsza transza chińskiej szczepionki dotarła do Albanii. Co ciekawe, rząd w Tiranie podpisał umowę na dostarczenie szczepionek z Turcją. Premier Albanii Edi Rama powiedział, iż kontrakt zakłada dostarczenie 500 tys. dawek szczepionki w ciągu 60 dni od podpisania umowy. W związku z tym, planowane jest zaszczepienie 500 tys. obywateli do końca czerwca 2021 roku. Trzy dni wcześniej albański rząd dopuszczył stosowanie chińskiej szczepionki.

26 marca: projekt Hebei Engineering w Czarnogórze. Oferta chińskiej firmy została wybrana do realizacji projektu zakładającego m.in. proces odsiarczania, budowy przyłącza ciepłowniczego oraz przebudowy instalacji odpopielania kotła dla elektrowni węglowej w Pljevli. Projekty realizowane przez ChRL w Czarnogórze wzbudzają coraz więcej kontrowersji (zob. kom.).

26 marca: odcinek kolejowy Belgrad-Stara Pazova zostanie ukończony do września 2021 roku. Biuro prasowe prezydenta Serbii Aleksandara Vucicia poinformowało, iż China Railway International (CRI) oraz China Communications Construction Company (CCCC) planują zakończyć przebudowę pierwszego odcinka łączącego Belgrad z Budapesztem. W listopadzie 2017 roku, gdy rozpoczęto remont 34,5 km odcinka kolejowego, szacowana wartość inwestycji wynosiła 350,1 mln USD.

II. STOSUNKI USA-CHINY-UE NA BAŁKANACH

4 marca: rząd w Bukareszcie dokona analizy dekretu wykluczającego m.in. ChRL z projektów infrastrukturalnych. W lutym rumuński rząd przyjął memorandum ws. ograniczenia udziału w przetargach firm spoza Unii Europejskiej, które nie posiadają stosownych umów handlowych na poziomie bilateralnym lub z UE. W marcu analizie poddany został dekret wykluczający firmy spoza UE z udziału w projektach infrastrukturalnych. Według Ministra transportu Catalina Druli, dokument prawdopodobnie nie będzie sankcjonować obecnie trwających inwestycji. Podkreślił natomiast, iż firmy z Chin nie mają wielu otwartych projektów, natomiast jest wiele aktywnych przetargów, w których uczestniczą lub złożyły odwołania. Nawet po wprowadzeniu nowych przepisów, firmy te w przypadku powodzenia przetargowego będą dopuszczone do realizacji projektów.

11 marca: United Group rozważa usunięcie Huawei ze swojej aktualnej infrastruktury. Europejski gigant telekomunikacyjny obecny na Półwyspie Bałkańskim może wycofać sprzęt chińskiego producenta ze względów bezpieczeństwa (zob. kom.)

17 marca: Grecja odmówiła organizacji szczytu 17+1 w 2022 roku. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez eksperta berlińskiego MERICS – Plamena Toncheva, grecki rząd odmawiając organizacji szczytu, powołał się na wysokie koszty organizacji imprezy oraz fakt, iż Grecja jest „nowicjuszem” formatu 17+1. Przypomnijmy, iż Grecja dołączyła do chińskiego mechanizmu współpracy w pierwszej połowie 2019 roku.

22 marca: bułgarski europoseł objęty chińskimi sankcjami. Ilhan Kyuchyuk, bułgarski poseł pochodzenia tureckiego uważa, iż ChRL nałożyły na niego sankcje, ponieważ brał on aktywny udział w procesie nominacji dla prof. Ilhama Tohtiego do nagrody im. Sacharowa. Przypomnijmy, iż Tohti jest skazanym na dożywocie ekonomistą z ujgurskiej grupy etnicznej, zamieszkującej w znacznej części zachodniego regionu autonomicznego Chin – Xinjiang. Oprócz Kyuchyuka, sankcje ChRL dotknęły m.in. innych europosłów z Niemiec, Francji oraz Słowacji.

23 marca: Aleksandar Vučić wyraża nadzieję na rozszerzenie współpracy z Chinami w zakresie infrastruktury. Podczas wizyty serbskiego prezydenta i ambasador ChRL Chen Bo

na placu budowy serbskiej drogi ekspresowej Ivilak-Raikovac (projekt realizowany przez Shandong High Speed Group), Vucić wyraził nadzieję na poszerzenie współpracy w zakresie infrastruktury (zob. kom.).

24 marca: minister obrony narodowej ChRL złożył wizytę w kilku państwach Europy.

Wpływowy członek rady państwa ChRL oraz minister obrony narodowej Wei Fenghe złożył wizytę w Serbii, Grecji, Macedonii Północnej oraz na Węgrzech. Podczas wizyty w Serbii, gen. Wei powiedział, iż chińska armia prześle szczepionki przeciw COVID-19 dla serbskich żołnierzy i ich rodzin. Ustalono również, iż Wojskowa Akademia Medyczna w Serbii otworzy Centrum Tradycyjnej Medycyny Chińskiej w kraju.

Podczas wizyty w Tiranie, Wei Fenghe spotkał się z prezydentem Stevo Pendarovskim i premierem Zoranem Zaevem. Przywódcy Macedonii Północnej wyrazili oficjalne poparcie dla polityki „jednych Chin” oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Współpraca bilateralna ma również przenieść się na wymiar wojskowy.

W Grecji, gen. Wei spotkał się z prezydent Kateriną Sakellariopoulou i ministrem obrony narodowej Nikosem Panagiotopoulousem. W trakcie rozmowy wyrażono przede wszystkim chęć koordynacji i współpracy w kwestii wojskowej. Rozmowy w Budapeszcie, gdzie gen. Wei spotkał się z węgierskim prezydentem, wicepremierem oraz ministrem obrony narodowej przebiegły w podobnym tonie (zob. kom.).

KOMENTARZ

W marcu do najważniejszych wydarzeń dotyczących relacji Chin z państwami Półwyspu Bałkańskiego należy zaliczyć: rosnące napięcie pomiędzy Waszyngtonem a Pekinem w kontekście implementacji sieci 5G na Bałkanach; rosnące zainteresowanie ChRL projektami infrastrukturalnymi w Serbii; wizytę Wei Fenghe w państwach regionu oraz niekonsekwencję czarnogórskiego rządu w kwestii przyjmowania inwestycji z Chin.

United Group (UG) to jedna z wiodących firm telekomunikacyjnych w Europie, która rozważa odejście od obecnej infrastruktury zbudowanej przez Huawei. Odejście od sprzętu chińskiego giganta technologicznego wynika z nieustających nacisków płynących z Waszyngtonu w kierunku państw Europy Środkowo-Wschodniej. United Group należy do prywatnego funduszu kapitałowego BC Partners a działalność grupy obejmuje przede wszystkim państwa Półwyspu Bałkańskiego. Wśród nich wymienia się Bułgarię, Chorwację, Słowenię, Grecję oraz Serbię a firma świadczy tam usługi telefonii komórkowej i stacjonarnej, telewizji kablowej i dostępu do szerokopasmowego Internetu.

Pomimo rosnących ograniczeń w handlu infrastrukturą sieciową i telekomunikacyjną, w 2020 roku Huawei nadal utrzymało pozycję globalnego lidera z 31% udziałem w światowych przychodach związanych ze sprzedażą sprzętu telekomunikacyjnego. Rzeczniczka Huawei chwaliła dotychczasową współpracę z UG, wyrażając nadzieję, iż będzie ona kontynuowana w kolejnych latach. Prezes UG, Nikos Stathopoulos w wywiadzie dla Reuters powiedział natomiast, iż „stopniowy proces przejścia na dostawców, których akceptuje rząd

amerykański jest właściwym podejściem i właśnie ono jest rozważane”. Stathopoulos otwarcie stwierdził, iż nie można ignorować próśb płynących z Waszyngtonu, ale w najlepszym wypadku firmy, które zdecydują się całkowicie zrezygnować z chińskiej infrastruktury telekomunikacyjnej powinny otrzymać stosowną pomoc finansową, bowiem proces przejściowy „będzie kosztować miliony dolarów”.

Nie jest tajemnicą, iż chiński sprzęt i technologia były zdecydowanie tańsze od dwóch pozostałych wiodących firm na rynku – Nokii oraz Ericssona. Wezwanie do ograniczenia korzystania z usług Huawei płynące z Waszyngtonu będzie niosło za sobą konsekwencje finansowe, ale niewykluczone również, iż zwiększy udział amerykańskich podmiotów w procesie budowania krytycznej infrastruktury telekomunikacyjnej w regionie.

Komentując wizytę gospodarską prezydenta Aleksandara Vucicia na placu budowy drogi ekspresowej Ivilak-Raikovac, należy wspomnieć o realiach inwestycyjnych ChRL w regionie. Serbski prezydent w obecności ambasadora ChRL w Serbii Chen Bo, wyraził nadzieję na rozszerzenie współpracy bilateralnej w zakresie infrastruktury. W tym kontekście należy przywołać ostatnie ustalenia rumuńskiego rządu, które w praktyce eliminują udział chińskich przedsiębiorstw w przetargach publicznych oraz projektach infrastrukturalnych.

Wydaje się, iż zbieżność czasu nie jest tu przypadkowa. Propozycja serbskiego prezydenta pojawiła się niecałe trzy tygodnie po przekazaniu informacji przez rząd w Bukareszcie o planowanych pracach nad dekretem wykluczającym m.in. ChRL z projektów infrastrukturalnych. Przypomnijmy, iż w lutym rumuński rząd przyjął memorandum ws. ograniczenia udziału w przetargach firm spoza Unii Europejskiej, które nie posiadają stosownych umów handlowych na poziomie bilateralnym lub z UE, natomiast w marcu analizie poddany został dekret wykluczający firmy spoza UE z udziału w projektach infrastrukturalnych.

W związku z powyższym, oprócz utarczek dyplomatycznych pomiędzy Chinami a państwami regionu EŚW będących członkami 17+1 (wyeksponowanych szczególnie podczas szczytu 17+1 w lutym br.), aktualnie spotykamy się z sytuacją sporu na narracje wewnątrz „europejskiej siedemnastki”. Serbia wydaje się zapełniać każdą lukę pozostawioną przede wszystkim przez państwa członkowskie UE, w tym konkretnym przypadku przez Rumunię. W tym kontekście należy przywołać również analogiczną sytuację dotyczącą współpracy z gigantem technologicznym Huawei, którego oferty konsekwentnie odrzucane są przez niemal wszystkie państwa Wspólnoty a zostały przyjęte przez Serbię. Ważnym elementem serbskiej narracji jest również stosunek do chińskiej szczepionki produkcji Sinopharm, która została dotychczas oficjalnie zatwierdzona jedynie przez przychylny Pekinowi rząd w Budapeszcie. Bez wątplenia znaczącą rolę w niniejszym procesie odgrywają wewnętrzne regulacje UE oraz partnerstwo w wielopłaszczyznowej współpracy ze Stanami Zjednoczonymi. Nie sposób jednak nie odnieść wrażenia, iż w kryzysowym momencie w Europie wygranym w chińsko-europejsko-amerykańskim sporze na narracje jest Serbia z jej liderem, Aleksandarem Vuciciem.

Wizyta Wei Fenghe w Europie. Z informacji przekazanych przez rzecznika ministerstwa ChRL, Ren Guoqianga, wizyty w poszczególnych państwach miały na celu promocję tradycyjnej przyjaźni i pragmatycznej współpracy bilateralnej z siłami zbrojnymi w Serbii, Grecji, Macedonii Północnej oraz Węgier.

W kontekście wizyty Wei Fenghe w Grecji, należy odnotować rozmowę telefoniczną prezydenta USA Joe Bidena z premierem Grecji Kyriakosem Mitsotakisem z dn. 25 marca 2021 roku. Strony uzgodniły koordynację bezpieczeństwa energetycznego a także kwestii związanych z relacjami z Rosją i Chinami. Zgodnie z oświadczeniem przywódców, strony zgodziły się na koordynację kwestii „będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym bezpieczeństwa energetycznego, Chin, Rosji oraz Bałkanów Zachodnich”.

Wcześniej, 13 marca 2021 roku, we wschodniej części Morza Śródziemnego odbyły się wspólne ćwiczenia marynarek wojennych USA, Grecji oraz Włoch. Warto odnotować w tym kontekście wizytę premiera Mitsotakisa 23 marca 2021 roku na amerykańskim lotniskowcu USS Dwight D. Eisenhower, która została zaplanowana na termin poprzedzający przyjazd Wei Fenghe do Europy. Wizyta odbyła się w obecności greckiego ministra obrony Nikolaosa Panagiotopoulou, szefa greckiego sztabu generalnego obrony narodowej Konstantinosa Florosa oraz ambasadora USA w Atenach Geoffrey'a Pyatt'a.

W kontekście chińsko-greckich stosunków bilateralnych oraz współpracy w ramach mechanizmu 17+1, należy odnotować fakt rezygnacji Aten z organizacji szczytu mechanizmu przewidzianego na 2022 rok. Powodem rezygnacji są koszty organizacji przedsięwzięcia oraz fakt, iż Grecja jest najmłodszym członkiem formatu. Przypomnijmy, iż Grecja dołączyła do chińskiego mechanizmu współpracy w kwietniu 2019 roku.

Rząd Czarnogóry zwraca się do UE o pomoc w spłacie kredytu na realizację projektu autostrady Bar-Boljare. Wicepremier Dritan Abazović poinformował o „wyjątkowo złych warunkach pożyczki” udzielonych przez chiński EXIM Bank w kontekście realizacji pierwszego odcinka autostrady. Oczekuje się, iż niniejsza pożyczka zostanie zastąpiona kredytem udzielonym przez UE, aby ułatwić spłatę zobowiązania wobec Chin. Obecny rząd pracuje nad alternatywnymi planami finansowania budowy pozostałych odcinków autostrady. Abazović mówi o zawarciu wyjątkowo niekorzystnej umowy z Chinami na realizację projektu przez poprzedni rząd (obecnego prezydenta kraju) Milo Dukanovicia, uzależniając Czarnogórę od Pekinu. Przypomnijmy, iż termin spłaty pierwszej raty kredytu w wysokości 67,5 mln USD został ustalony na 2022 rok. Łączna kwota pożyczki przeznaczonej na realizację pierwszego odcinka autostrady to 944 mln USD.

Pomimo złej kondycji finansowej państwa i rosnącym zadłużeniu wobec podmiotów bankowych w Chinach, w kraju obecnie procedowane są kolejne chińskie inwestycje. Ponadto istnieje duże prawdopodobieństwo, iż projekt czarnogórskiej autostrady zostanie wstrzymany lub zablokowany przez UNESCO. To ze względu na szkody wyrządzone przez China Road and Bridge Corporation na rzece Tarze, której bieg w trakcie wykonywania projektu został wielokrotnie zmieniany. Prokuratura w Kolasin wydała oświadczenie, iż CRBC rozpoczęła budowę autostrady wbrew przepisom krajowym, pomijając złożenie wniosku o ustalenie środków ochrony środowiska naturalnego.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

